

Woord vooraf

Onderwijs geven is een boeiende taak. Vele lesgevers zijn begeistert door de eigen discipline en weten deze met veel passie bij te brengen aan studenten en leerlingen. Zowel jongeren als volwassenen benoemen passie en echtheid als belangrijke eigenschappen van begeisterende en motiverende docenten.

Onderwijs is ook een complexe taak. Heel veel factoren en actoren spelen onderling op elkaar in. Een college bij 480 eerstejaars hoger onderwijs is net iets anders dan een seminarie met 15 masterstudenten. Het bijbrengen van onderzoekskompetenties veronderstelt een andere aanpak dan het inwijden in een systematiek van de discipline. Studenten elkaar feedback laten geven is bijzonder waardevol, maar niet altijd en overal. Deze voorbeelden zijn illustratief voor het unieke karakter van veel onderwijssettings.

Tegelijkertijd is onderwijs ook voorwerp van onderzoek dat probeert de effectiviteit ervan te optimaliseren. Effectiviteit in termen van bereikte leerresultaten, maar evenzeer in termen van kwaliteitsvolle motivatie en het 'besmetten' van studenten met liefde voor het vakgebied. De resultaten van dergelijk onderzoek kunnen ondersteunend zijn voor het onderwijs als professie. Nuttige tips en tricks, gebaseerd op onderzoeksevidentie, kunnen een verschil maken, bijvoorbeeld met betrekking tot het bevorderen van interactie met of het motiveren van studenten.

Sedert 2004 stuurt het Expertisecentrum Hoger Onderwijs (ECHO, www.ua.ac.be/ECHO) geregeld onderwijstips rond via een e-mail aan de docenten hoger onderwijs van de Associatie Universiteit Hogescholen Antwerpen (AUHA). We kregen de opmerking dat de tips te waardevol zijn om

enkel via dit vluchtig medium te worden verspreid. Daarom ontstond de idee om deze onderwijstips te bundelen in een aantrekkelijk boekje. Het resultaat van deze intentie houdt u nu vast.

De geselecteerde tips zijn geordend volgens een aantal relevante categorieën, met name Activeren, Studentinteractie, Klasmanagement, Opdrachten, Groepswerk, Begeleidingsinstrumenten, Toetsvormen, (Meerkeuze)toetsen opstellen, Beoordelen en Curriculum. Per categorie werden 5 tips geselecteerd. De tips zijn geschreven op een toegankelijke en gestructureerde wijze. Verschillende tips sluiten af met de rubriek 'Meer weten?'. De iconen bij de tips geven aan dat er op de ECHO-website meer informatie te vinden is. Na dit Woord Vooraf wordt dit verder uitgelegd.

Ik wil de volgende mensen graag bedanken voor het schrijven van de onderwijstips: Veronique Celis, Liesje Coertjens, Benedicte De Winter, Jelle Geyskens, Nele Michels, Bianca Roseaux, Ann Stes, Sara Van Waes, Gert Vanthournout, Ilse Verachtert en Christel Verdurmen. In het bijzonder, mijn dank aan de huidige ECHO-medewerkers (Jelle Geyskens, Ann Stes, Sara Van Waes en Christel Verdurmen) voor het vele werk dat is gestoken in het schrijven en herschrijven van de vele tips, alsook voor het finaliseren van deze publicatie. Tevens wil ik Ilse Ruys danken voor het kritisch nalezen en becommentariëren van dit manuscript.

Onderwijs geven kan niet worden herleid tot een optelsom van 50 onderwijstips. Dit doet geen recht aan de complexiteit. Tegelijkertijd kunnen deze tips docenten wel voorthelpen bij het optimaliseren van hun onderwijsproces. Ik wens alle docenten veel passie, bevlogenheid en motivatie toe bij hun onderwijstaak. En succes bij het uitproberen van deze tips.

*Peter Van Petegem
Antwerpen
25 januari 2013*